

Ocena jakości powietrza we Wrocławiu

Wyniki badania ilościowego zrealizowanego przez Centrum
Praw Obywatelskich i Badań nad Demokracją

Maj 2016

SPIS TREŚCI

Informacje o badaniu	3
Ocena jakości powietrza	4
Działania na rzecz poprawy jakości powietrza	10
Postrzeganie przyczyn oraz dostęp do informacji na temat zanieczyszczenia powietrza	16
Zmiany świadomości społecznej i postaw wrocławian w okresie 2014 - 2016	23

INFORMACJE O BADANIU

❑ Termin realizacja badania

Badania zrealizowane zostały w dniach od 20 do 26 kwietnia 2016 r.

❑ Technika realizacja badania

Badania wykonano techniką wywiadu telefonicznego CATI.

❑ Próba badawcza

Badania wykonano na próbie 500 dorosłych mieszkańców Wrocławia. Jako operat losowania posłużyły bazy telefoniczne zawierające numery stacjonarne i komórkowe. W skład próby weszły kobiety i mężczyźni w różnych przedziałach wiekowych, dobrani tak, aby dobrze odzwierciedlić realną populację mieszkańców Wrocławia. W wywiadach wzięli udział mieszkańcy wszystkich dzielnic Wrocławia, w tym też osoby mieszkające w różnych typach zabudowy (stare kamienice, bloki z lat 60. — 90., osiedla willowe, nowe osiedla).

❑ Narzędzie badawcze

Do badań wykorzystano kwestionariusz wywiadu o wysokim stopniu standaryzacji, składający się z 21 pytań zamkniętych.

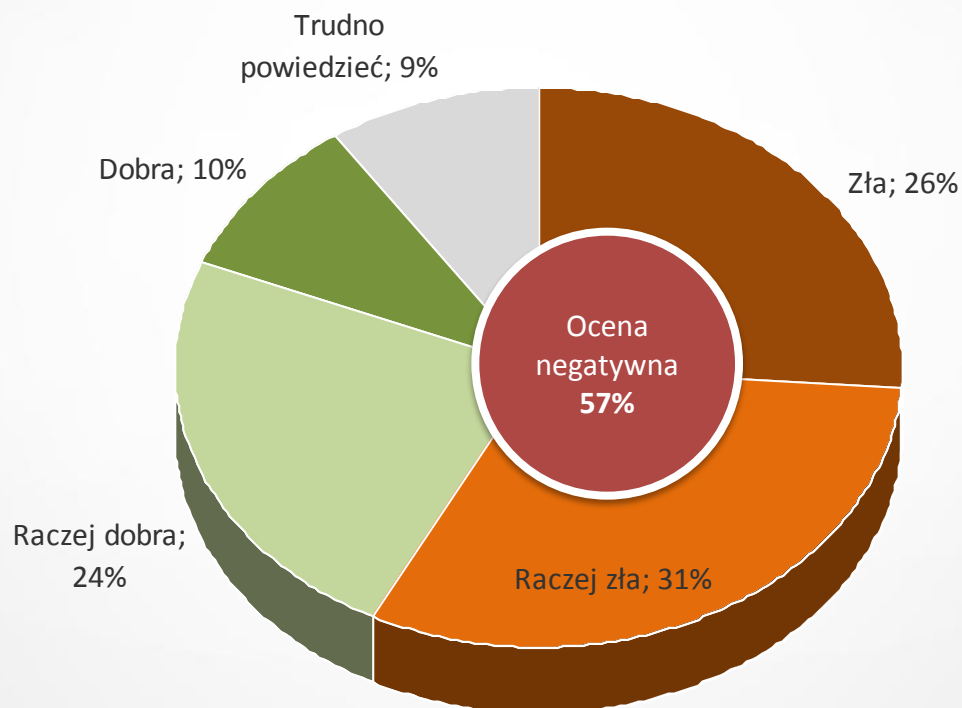
OCENA JAKOŚCI POWIETRZA

OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W SEZONIE GRZEW CZYM

Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza we Wrocławiu w sezonie grzewczym, czyli w okresie jesiennym i zimowym kiedy większość budynków jest ogrzewana? Czy według Pana(i) opinii jest ona...

- Zdaniem większości wrocławian jakość powietrza we Wrocławiu w sezonie grzewczym jest zła (złą i raczej złą ocenę powietrza wystawia w sumie 57,4% respondentów). Odmiennego zdania jest 33,2% mieszkańców Wrocławia. Ok. 10% nie ma zdania na ten temat.
- Jest to zdecydowane pogorszenie ocen wrocławskiego powietrza wobec danych uzyskanych w sondażu w 2014 r. — ocenę negatywną wystawiało wówczas 40% respondentów, a 57% oceniało pozytywnie jakość wrocławskiego powietrza w sezonie grzewczym.

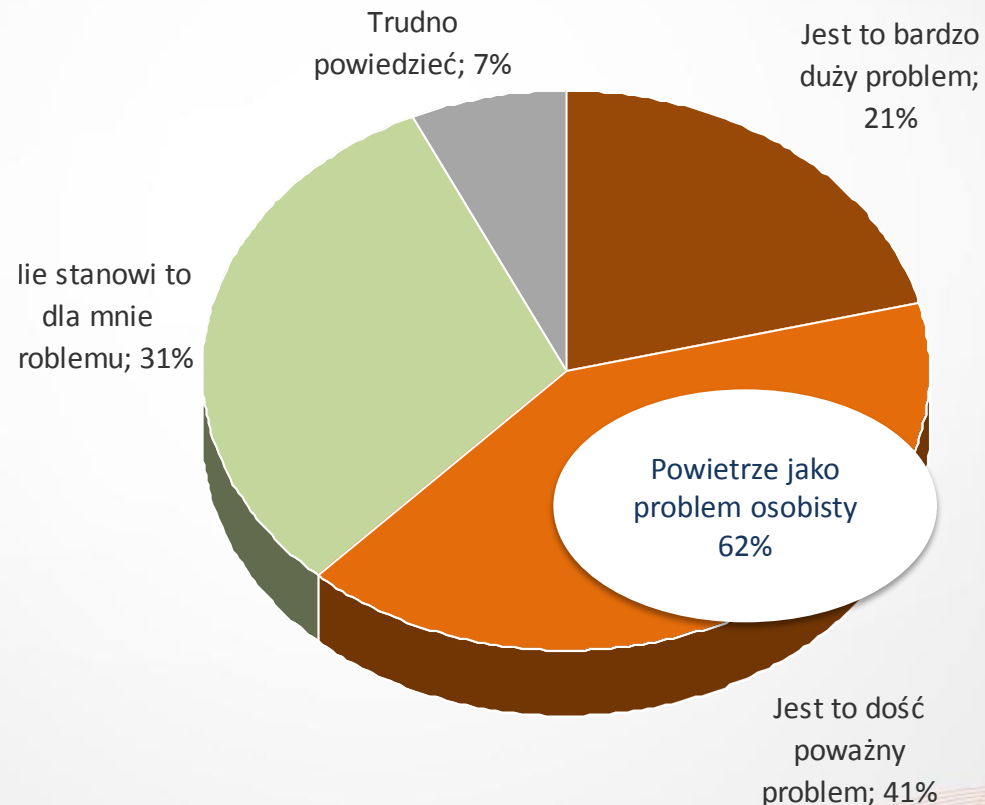

Ponad połowa mieszkańców Wrocławia negatywnie ocenia jakość powietrza w mieście w sezonie grzewczym .

OCENA JAKOŚCI POWIETRZA JAKO PROBLEM OSOBISTY

W jakim stopniu zanieczyszczenie powietrza w sezonie grzewczym we Wrocławiu postrzega Pan(i) w kategoriach osobistego problemu dla Pana(i) i Pana(i) rodziny? Czy jest to według Pana(i)...

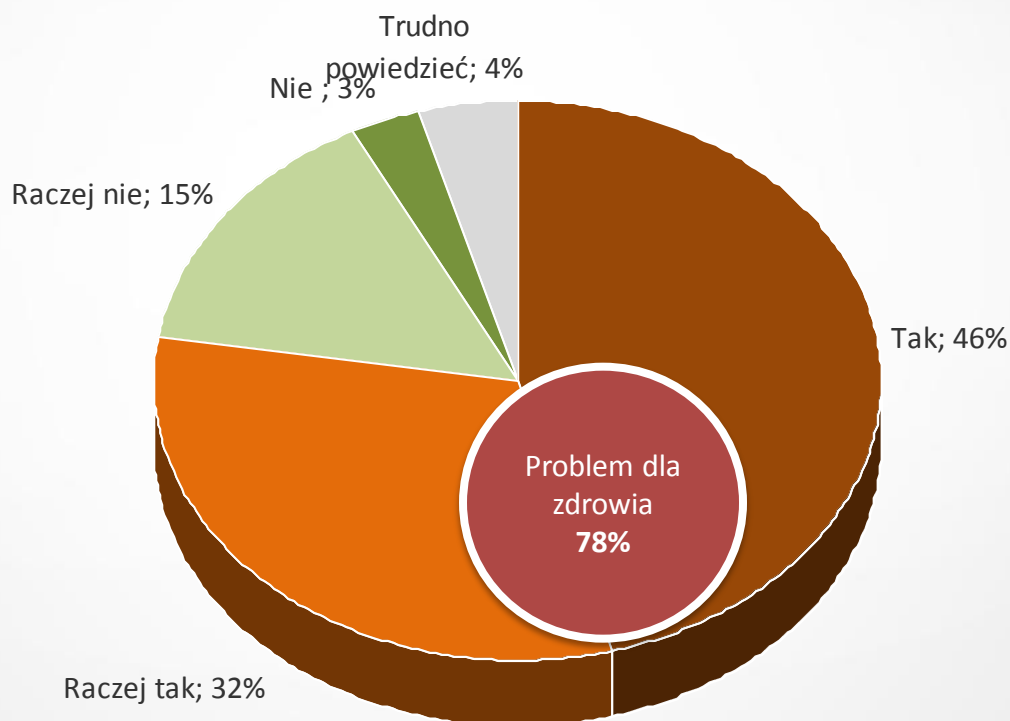
- Dla 41% wrocławian jakość powietrza do dość poważny, a dla 21% bardzo poważny problem w kategoriach osobistego zmartwienia dla respondenta i jego rodziny. Tylko co trzecia badana osoba (31%) uważa, że wrocławskie powietrze nie stanowi dla niego osobistego problemu.
- Uzyskane wyniki świadczą również o zmianie świadomości wobec danych z 2014 r. — wtedy zanieczyszczone powietrze było problemem dla 56% (wzrost w ciągu dwóch lat o 6%), zaś 44% uznawało, że to nie jest dla nich problem (dziś spadek wobec tamtego pomiaru wynosi 13%).

POWIETRZE A OBawy O ZDROWIE

- Aż 77,4% badanych osób uważa, że jakość powietrza może grozić w przyszłości problemami ze zdrowiem. Odmiennego zdania jest tylko 18,2% wrocławian. Jest to znaczący wzrost (o ponad 12%) świadomości zagrożenia jakości powietrza dla zdrowia ludzi wobec danych uzyskanych w 2014 r. Wówczas refleksja o zanieczyszczonym powietrzu we Wrocławiu w kontekście możliwych problemów zdrowotnych występowała u 65% respondentów, a aż 32% (dziś tylko 18,2%) nie kojarzyło jakości powietrza z własnym lub rodziny zdrowiem.
- Można przypuszczać, że komunikaty, wzmianki medialne oraz kampanie ekologiczne na temat problemów i zagrożeń wynikających ze stanu powietrza coraz bardziej przebijają się do świadomości społecznej.

Czy uważa Pan(i), że jakość powietrza we Wrocławiu może w przyszłości mieć negatywne skutki dla zdrowia Pana(i) lub członków Pana(i) rodziny?

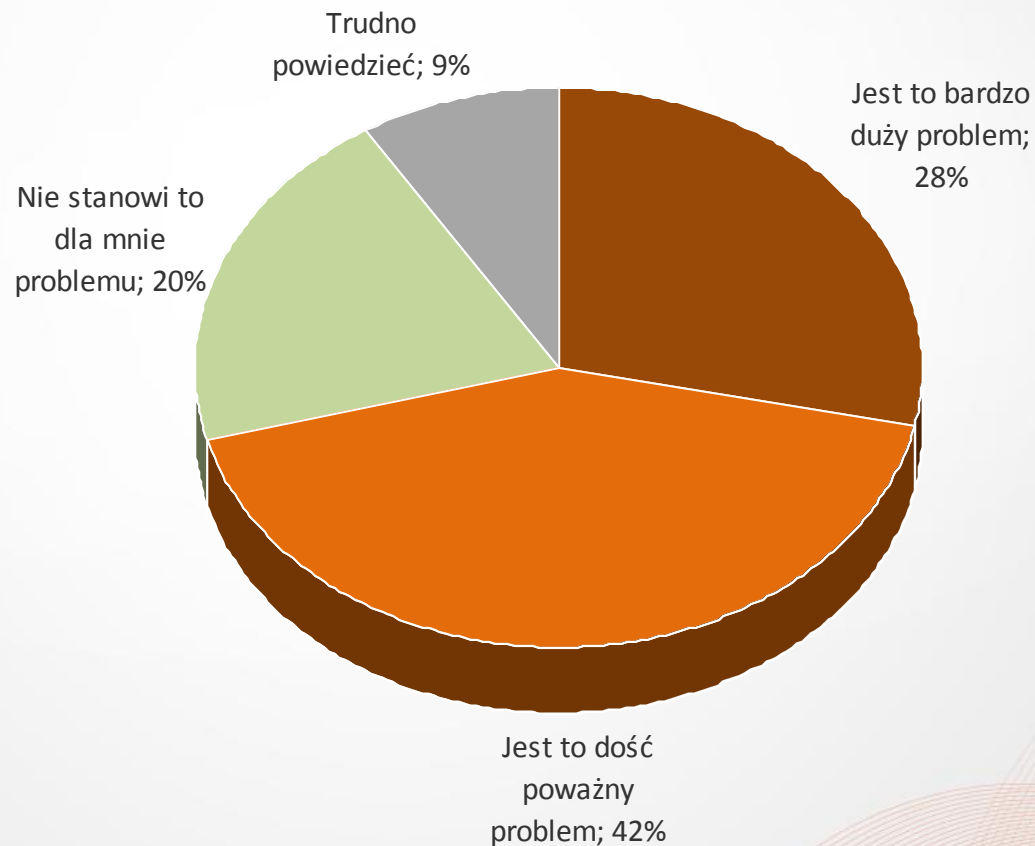

Większość mieszkańców Wrocławia zdaje sobie sprawę z faktu, że jakość powietrza we Wrocławiu może mieć w przyszłości negatywne skutki dla zdrowia.

JAKOŚĆ POWIETRZA JAKO PROBLEM PUBLICZNY

- Okazuje się, że jakość wrocławskiego powietrza jest większym problemem w kategoriach publicznych niż prywatnych. O ile w kategoriach osobistych jest to zmartwienie dla 62%, o tyle jako problem publiczny wrocławskie powietrze traktuje ponad 70% (dokładnie 70,8%) mieszkańców miasta. Tylko co piąty (20,2%) nie uważa jakości powietrza za problem publiczny.
- Przypisaniu jakiegokolwiek zjawisku przez ogół obywateli kategorii „problemu publicznego” oznacza, że opinia społeczna zazwyczaj również oczekuje „publicznego rozwiązania” danej kwestii. Status „problemu publicznego” informuje, że istnieje w społeczności lokalnej świadomość wskazująca, że określonego zjawiska nie da się naprawić tylko i wyłącznie działaniami indywidualnymi na poziomie życia prywatnego, ale konieczne są działania zbiorowe i systemowe we wspólnej sferze publicznej.

W jakim stopniu zanieczyszczenie powietrza w sezonie grzewczym we Wrocławiu postrzega Pan(i) w kategoriach społecznego problemu dla Pana(i) i Pana(i) rodziny? Czy jest to według Pana(i)...

WROCLAWSKIE POWIETRZE W PORÓWNANIU Z INNYMI MIASTAMI

Czy zetknął(ęła) się Pan(i) kiedykolwiek z informacjami na temat problemu zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym we Wrocławiu?

- Warto się przyjrzeć jak wrocławianie oceniają wrocławskie powietrze w porównaniu z innymi miastami polskimi i europejskimi. Trzeba założyć, że są to oczywiście wyobrażenia lub intuicje respondentów, które niekoniecznie muszą wynikać z realnego porównania powietrza w różnych miastach.
- Zdaniem badanych zdecydowanie lepsze powietrze niż we Wrocławiu jest w miastach północnej Polski: w Gdańsku (60%) i w Szczecinie (52%). Także Berlin (42,4) i Praga (36,6) wygrywają w opinii badanych z Wrocławiem pod względem jakości powietrza (tab.9). Z listy przedstawionych miast jedynie Kraków i Londyn wypadają gorzej niż Wrocław – krakowski smog jest gorszy od wrocławskiego zdaniem 62,2%, a londyńskie powietrze gorzej niż wrocławskie ocenia 33% (choć aż 28% jest odmiennego zdania)

Jak Pan/i sądzi, czy powietrze we Wrocławiu jest lepsze, gorsze, czy podobne jak w: (odpowiedzi w procentach)	Lepsze	Gorsze	Podobne
Gdańsk	9,6	60,0	3,4
Kraków	62,2	11,2	26,6
Szczecin	11,6	50,2	38,2
Berlin	20,8	42,4	36,8
Praga	13,4	36,6	50,0
Londyn	33,0	28,0	39,0

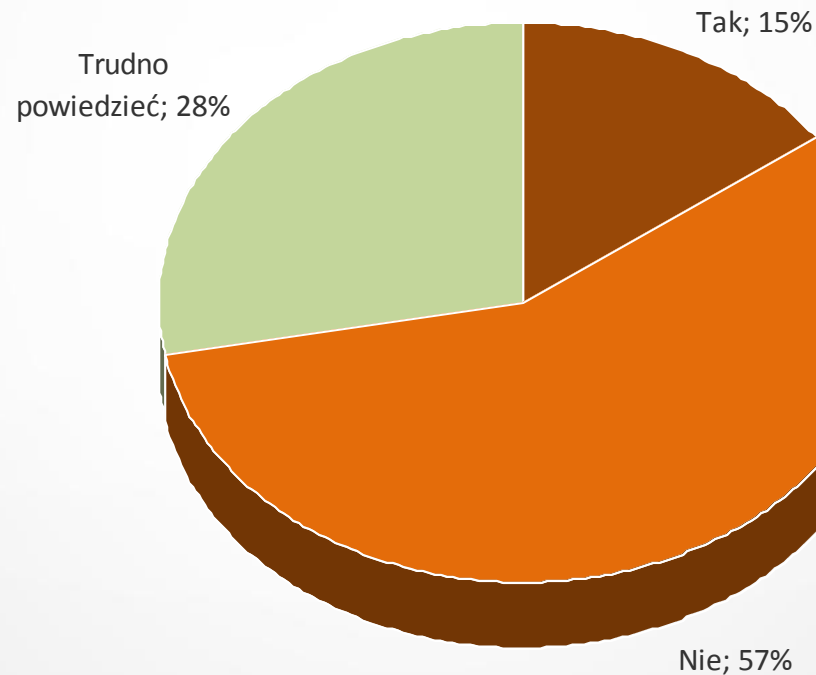
DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI POWIETRZA

NEGATYWNA OCENA DZIAŁAŃ WŁADZ WROCŁAWIA W SPRAWIE POPRAWY POWIETRZA

Czy uważa Pan(i), że władze miasta podejmują wystarczające działania w celu wyeliminowania problemu zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym?

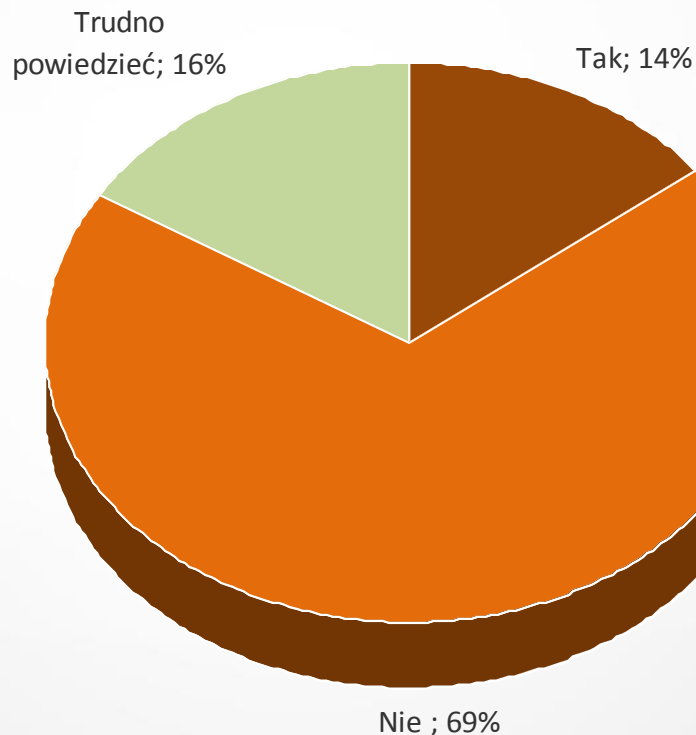
- Mieszkańcy Wrocławia krytycznie oceniają działania władz miasta w kontekście poprawy jakości powietrza. 57% uważa dotychczasowe działania władz Wrocławia za niewystarczające (tylko 15% jest odmiennego zdania). Najwięcej negatywnych opinii o działaniach władz miasta prezentują osoby z wyższym wykształceniem (62%), mieszkańcy nowych osiedli (66,3%) oraz domów willowych (61%), a także osoby posiadające dzieci (73,5%).

KRYTYCZNA OCENA DOSTĘPU DO INFORMACJI O JAKOŚCI POWIETRZA

- o Jeszcze gorzej oceniany jest dostęp do informacji na temat zagrożeń dla zdrowia związanych z zanieczyszczeniem powietrza — blisko 70% nie zgadza się, ze stwierdzeniem, że „władze miasta informują rzetelnie o zagrożeniach dla ich zdrowia związanych z zanieczyszczeniem powietrza” (odmiennego zdania jest tylko ok. 14% badanych).
- o Istotnym czynnikiem wpływającym na tworzenie opinii, było wykształcenie — im wyższe, tym gorsze oceny praktyk władz miasta. Jeżeli chodzi o miejsce zamieszkania, to najbardziej krytyczni byli mieszkańcy nowych osiedli (to najczęściej osoby z większym kapitałem kulturowym i wyższym wykształceniem) oraz mieszkańcy starych kamienic (na co dzień doświadczający najbardziej zanieczyszczonego powietrza).

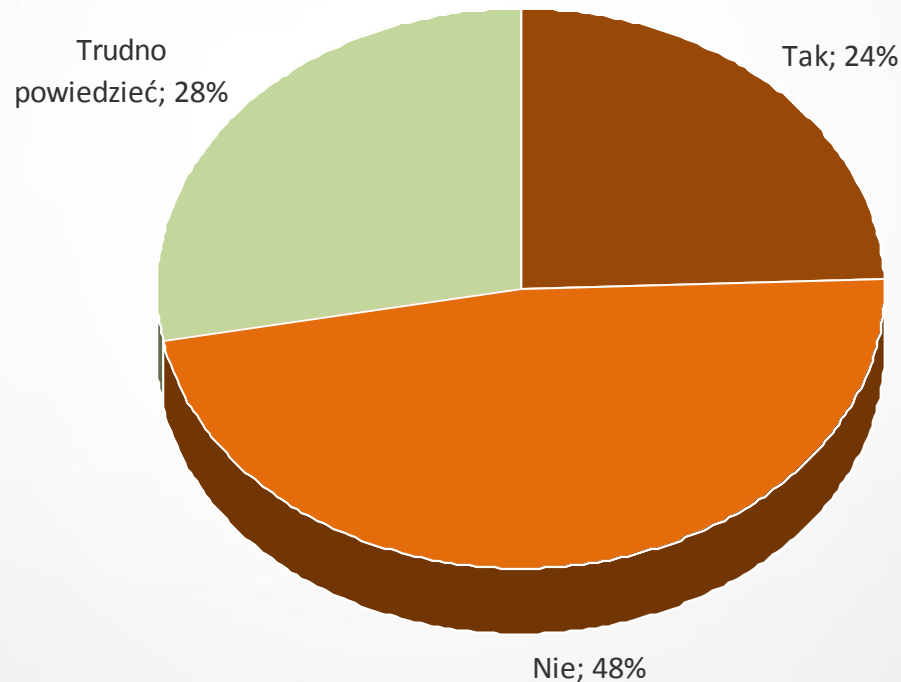
Czy uważa Pan(i), że władze miasta informują rzetelnie mieszkańców o zagrożeniach dla ich zdrowia, związanych z zanieczyszczeniem powietrza?

WŁADZE MIASTA A GŁOS OPINII SPOŁECZNEJ

Czy uważa Pan(i), że władze miasta biorą pod uwagę głos opinii społecznej w sprawie zanieczyszczenia powietrza?

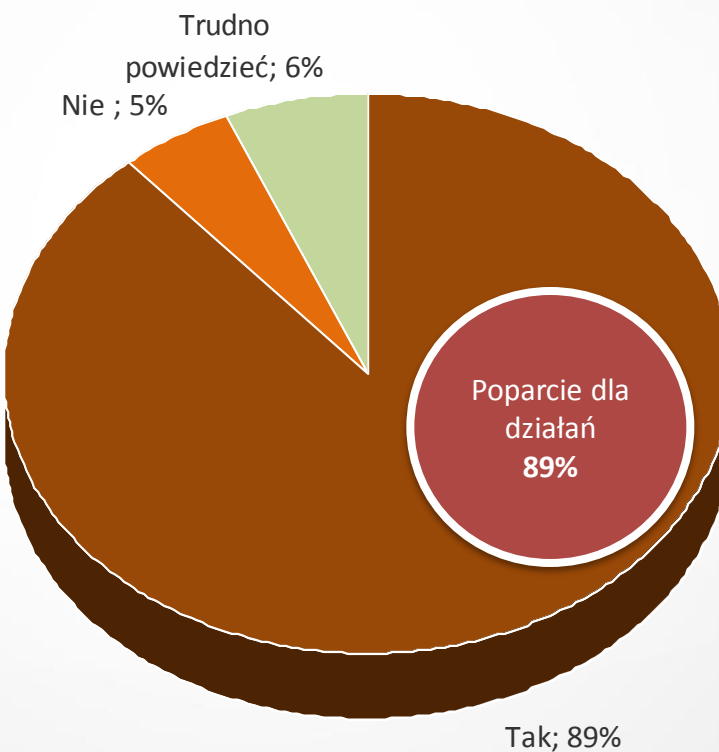
- A czy władze miasta biorą pod uwagę głos opinii publicznej? Na tak postawione pytanie blisko 1/3 wrocławian (28%) ma problem z udzieleniem odpowiedzi. Zdaniem prawie połowy mieszkańców Wrocławia (47,6%) władze miasta nie liczą się ze zdaniem opinii publicznej w tej sprawie — odmiennego zdania jest co czwarty wrocławian (24,4%). W tej kwestii najwięcej krytyków znajdowało się wśród mieszkańców starych kamienic (54,3), nowych osiedli (54,7%) oraz respondentów posiadających dziecko (60,2%).

OBYWATELE NA RZECZ CZYSTEGO POWIETRZA

Czy był(a)by Pan(i) skłonny(a) poprzeć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we Wrocławiu?

- Jeżeli władze miasta nie spełniają oczekiwań wrocławian, to czy sami mieszkańcy są w stanie zaangażować się w obronę czystego powietrza? Na poziomie deklaracyjnym aż 88,6% mieszkańców miasta udziela pozytywnej odpowiedzi na tak postawione pytanie.

Zdecydowana większość mieszkańców Wrocławia popiera inicjatywy zmierzające do poprawy jakości powietrza we Wrocławiu.

OBYWATELE WROCŁAWIA W DZIAŁANIU

W jakich działaniach był(a)by Pan(i) skłonny/a brać udział [%]?	Nie	Tak	Trudno powiedzieć
Podpisanie petycji	95,5	2,9	1,6
Udział w demonstracji	29,3	56,2	14,4
Spotkanie z władzami miasta	57,1	29,6	13,3
Coroczna opłata w wysokości 40 zł od lokalu na rzecz lepszego powietrza	36,6	52,8	10,6
Wsparcie dla rozwoju internetowej, obywatelskiej informacji na temat stanu środowiska w mieście	74,7	15,8	9,5

- o Najbardziej zaskakująca jest deklaracja ze strony 36,6% respondentów (ok. 10,6% waha się w tej sprawie, a 52,8% jest przeciwna temu pomysłowi) dobrowolnej opłaty w wysokości 40 zł rocznie od lokalu mieszkalnego na rzecz lepszego powietrza

**POSTRZEGANIE PRZYCZYN ORAZ DOSTĘP DO INFORMACJI NA
TEMAT ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA**

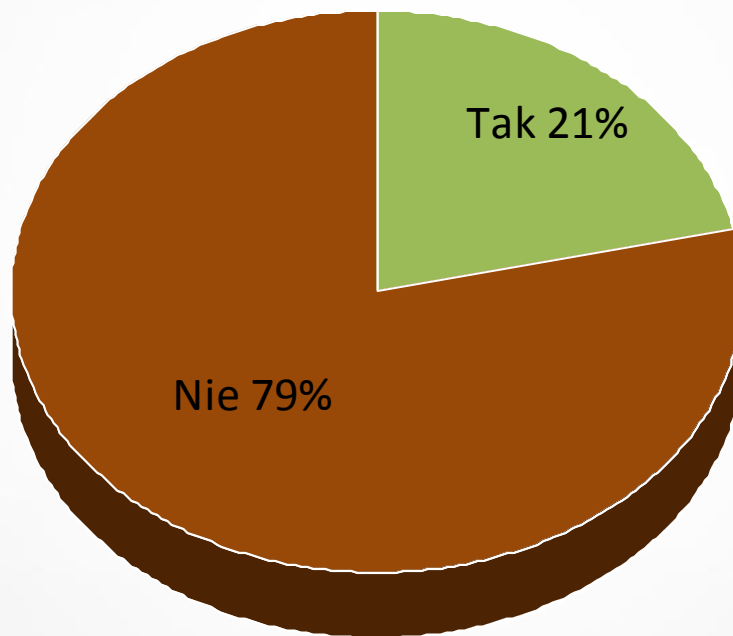

WIEDZA O ŹRÓDŁACH ZANIECZYSZCZENIA

Który z wymienionych czynników najbardziej Pana/i zdaniem wpływa na zanieczyszczenie powietrza w mieście? (można było wybrać maksymalnie 3) Wyniki w procentach:	Wskazanie 1	Wskazanie 2	Wskazanie 3
Samochody	78,2	0,2	0,0
Spalanie śmieci w domowych piecach	19,2	72,3	47,3
Spalanie węgla w domowych piecach	1,2	17,5	0,0
Przemysł	0,8	9,8	48,0
Spalanie drewna w kominkach	0,6	0,2	4,6

WIEDZA O ŹRÓDŁACH ZANIECZYSZCZENIA

Czy wie Pan/i gdzie można uzyskać informację na temat aktualnego stanu powietrza we Wrocławiu?

WIEDZA O JAKOŚCI POWIETRZA INFORMACJĄ PUBLICZNĄ!

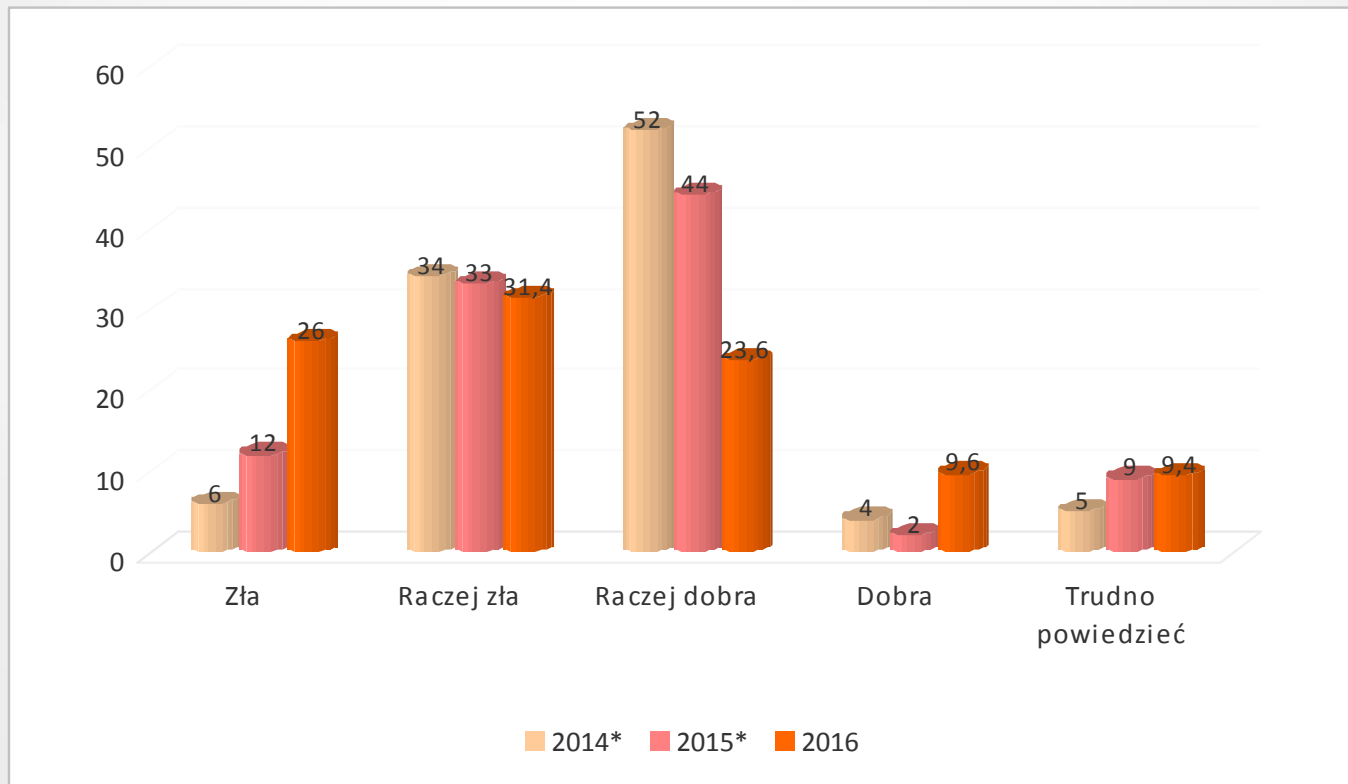
Gdzie powinny być Pana/i zdaniem udostępnione informacje na temat aktualnego stanu zanieczyszczenia powietrza we Wrocławiu?	Nie	Tak	Trudno powiedzieć
Radio	12,8	83,2	4,0
Telewizja	13,4	79,0	7,6
Internet	3,2	93,6	3,2
Prasa lokalna	9,2	86,8	4,0
Tablice informacyjne na ulicach miasta	22,4	72,6	5,0

ZMIANY W SWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ I POSTAWACH WROCŁAWIAN W OKRESIE 2014-2016

OCENA JAKOŚCI POWIETRZA

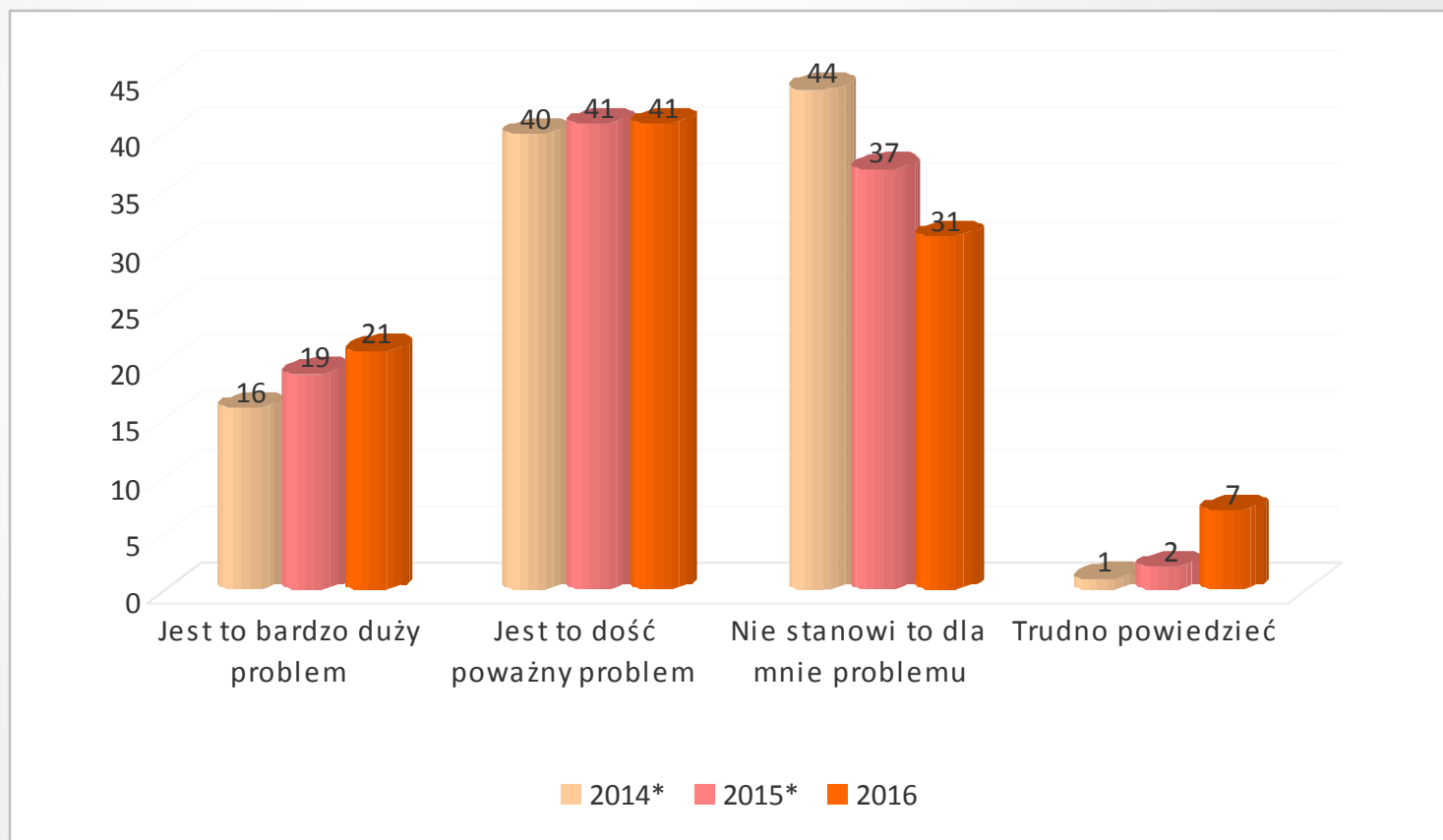
Jak Pan(i) ocenia jakość powietrza we Wrocławiu w sezonie grzewczym, czyli w okresie jesiennym i zimowym kiedy większość budynków jest ogrzewana? Czy według Pana(i) opinii jest ona...

*W latach 2014 i 2015 respondenci mieli do wyboru kategorie „bardzo złą” i „bardzo dobrą” (pozostałe określenia bez zmian) – to mogło wpływać na wypośredkowanie wyników.

ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA JAKO PROBLEM OSOBISTY

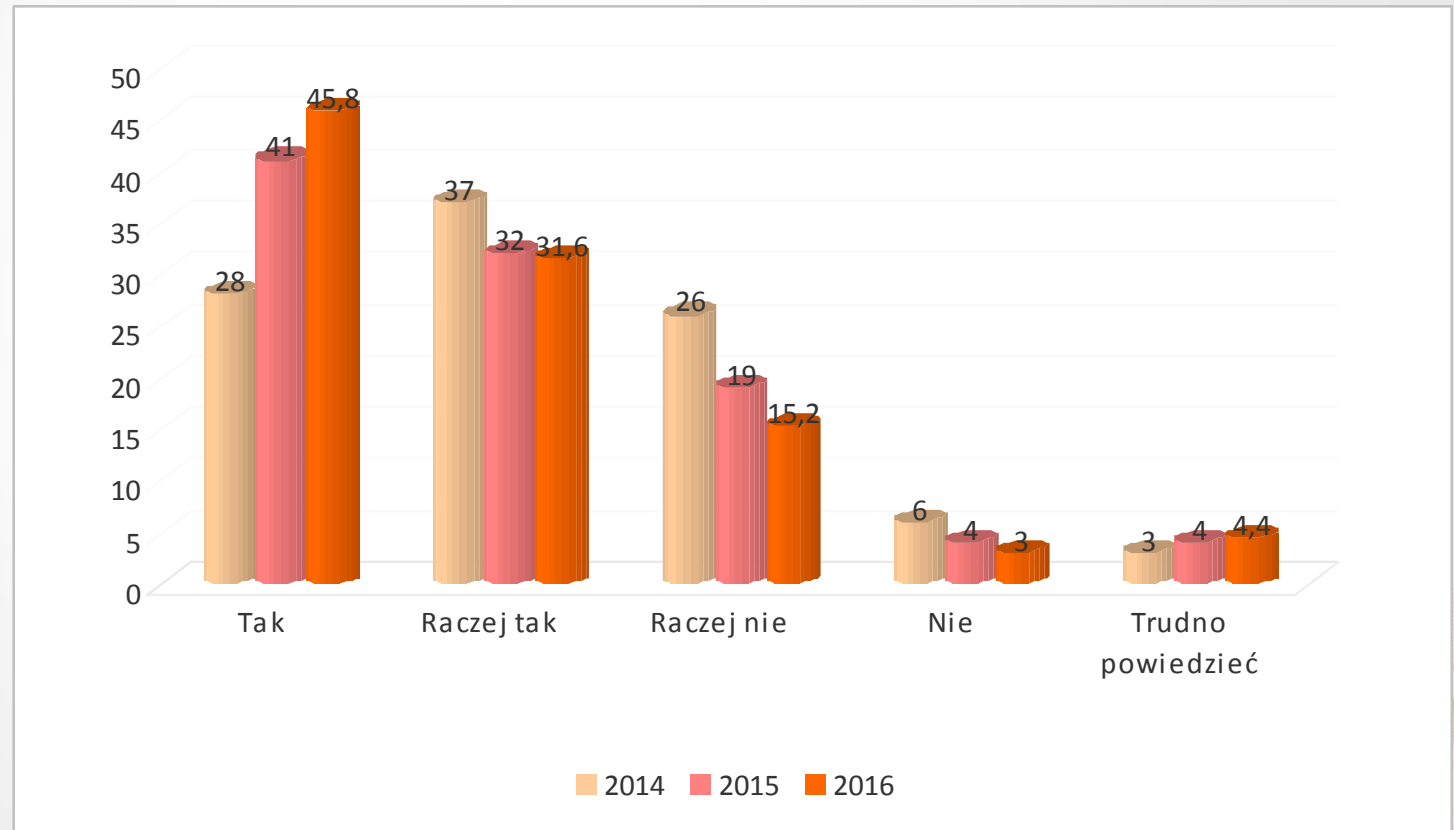
- Powoli, ale systematycznie rosną obawy mieszkańców o skutki zdrowotne powietrza, którym oddychają – w ciągu dwóch lat odsetek zaniepokojonych negatywnymi skutkami zdrowotnymi wzrósł z 65 % do 77,4 %.

*W latach 2014 i 2015 respondenci mieli do wyboru kategorie „bardzo poważny problem” i „umiarkowanie poważny problem”.

WZROST OBAW O WŁASNE ZDROWIE

Czy uważa Pan(i), że jakość powietrza we Wrocławiu może w przyszłości mieć negatywne skutki dla zdrowia Pana(i) lub członków Pana(i) rodziny?

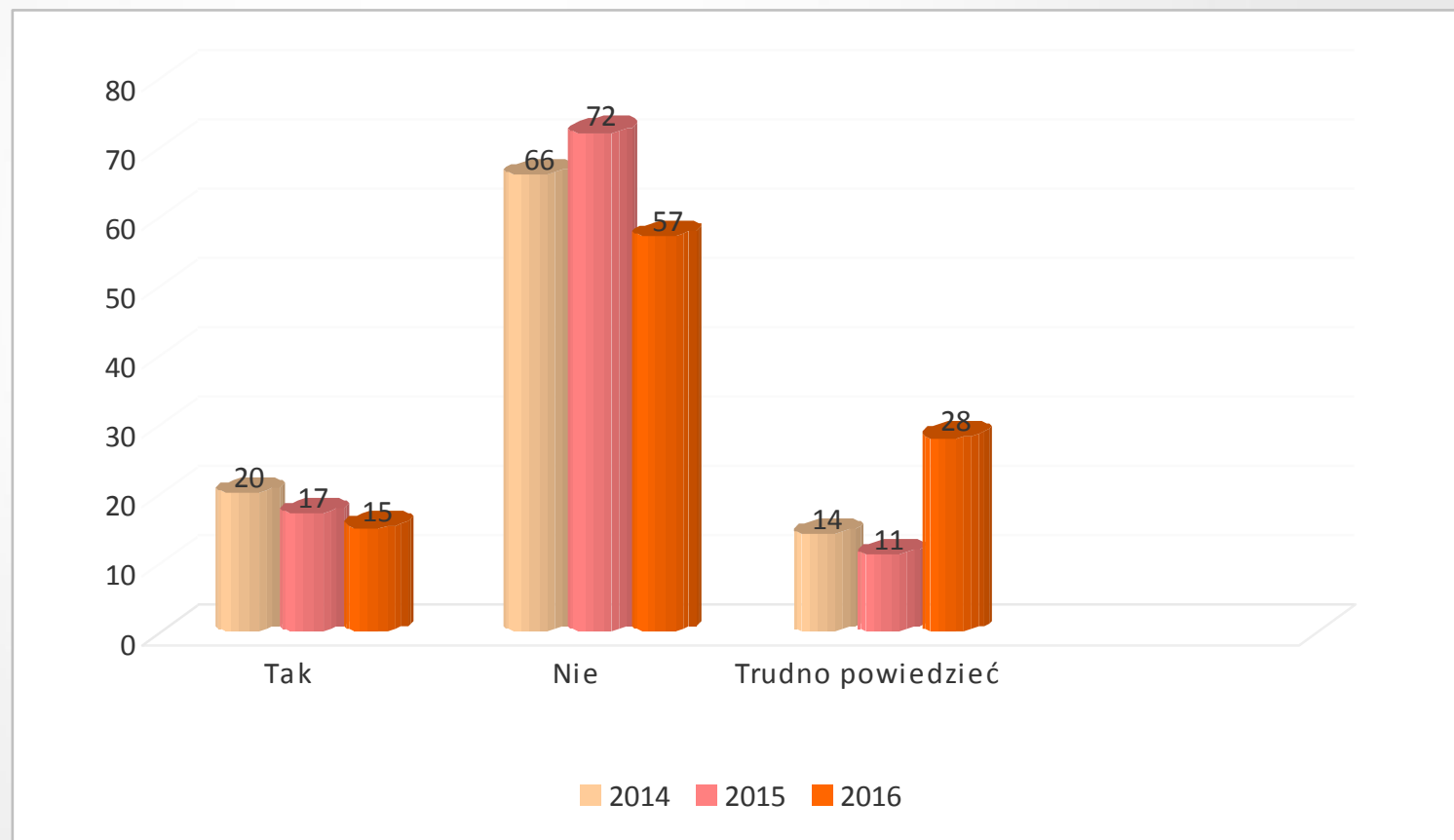

- Zła jakość powietrza traktowana jest w sposób niezmienny jako duży problem dla respondenta i jego rodziny – tutaj nie doszło do znaczących zmian. Zaniepokojenie zanieczyszczeniem powietrza wyraża przez ostatnie dwa lata ok. 60 % wrocławian.

*W latach 2014 i 2015 zamiast kategorii „tak” i „nie” były używane określenia „zdecydowanie tak” i „zdecydowanie nie”.

NIEWYSTARCZAJĄCE DZIAŁANIA WŁADZ

Czy uważa Pan(i), że władze miasta podejmują wystarczające działania w celu wyeliminowania problemu zanieczyszczenia powietrza w sezonie grzewczym?

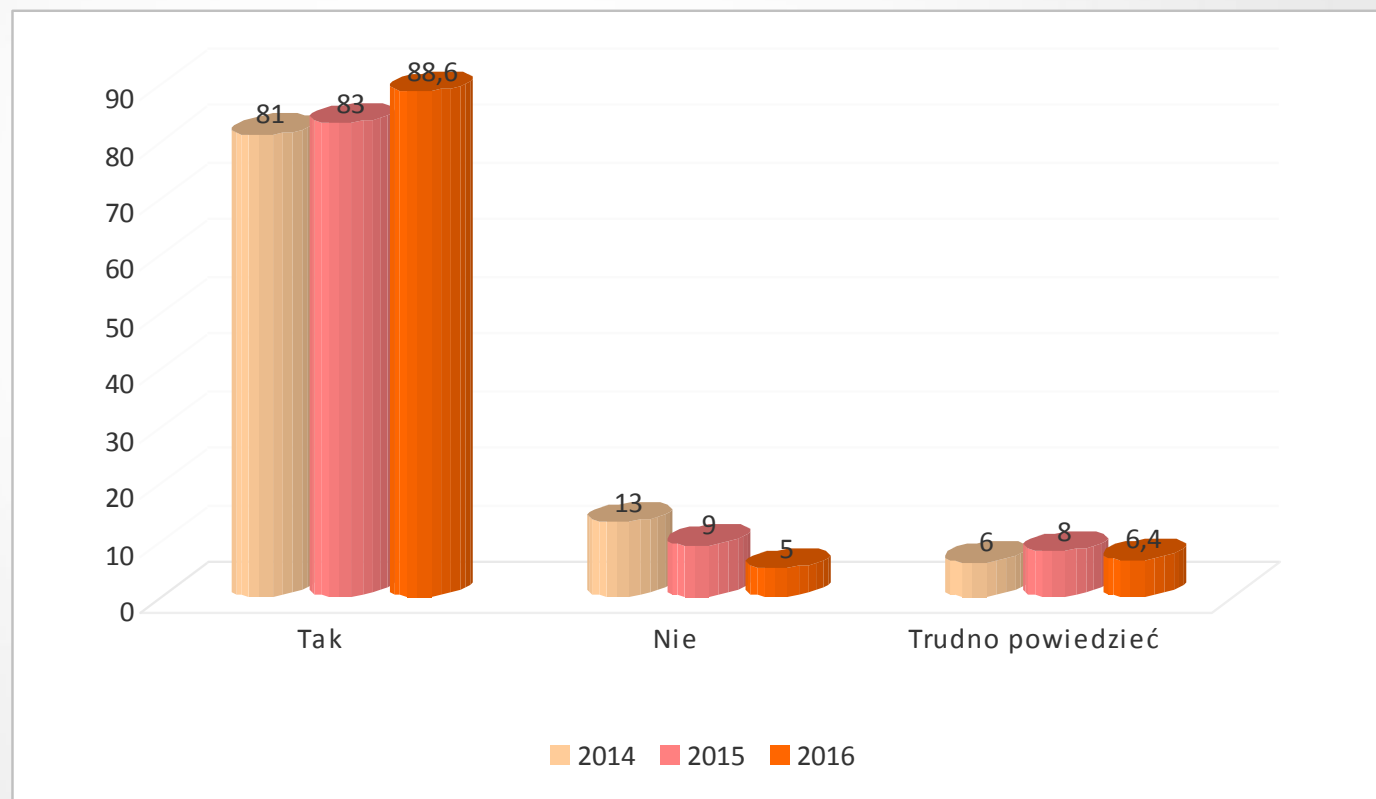
- Spada wciąż odsetek osób uznających za wystarczające działania oficjalnych instytucji odpowiedzialnych za jakość powietrza – z 20 % w 2014 r. do 15 % w 2016 r. W 2016 r. spadła natomiast liczba osób, które twierdzą, iż władze nie podejmują odpowiednich działań – z 66 % w 2014 do 57 % w 2016 r.

ROSNĄCE POPARCIE DLA DZIAŁAŃ OBYWATELSKICH NA RZECZ POPRAWY POWIETRZA

Czy był(a)by Pan(i) skłonny(a) poprzeć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we Wrocławiu?

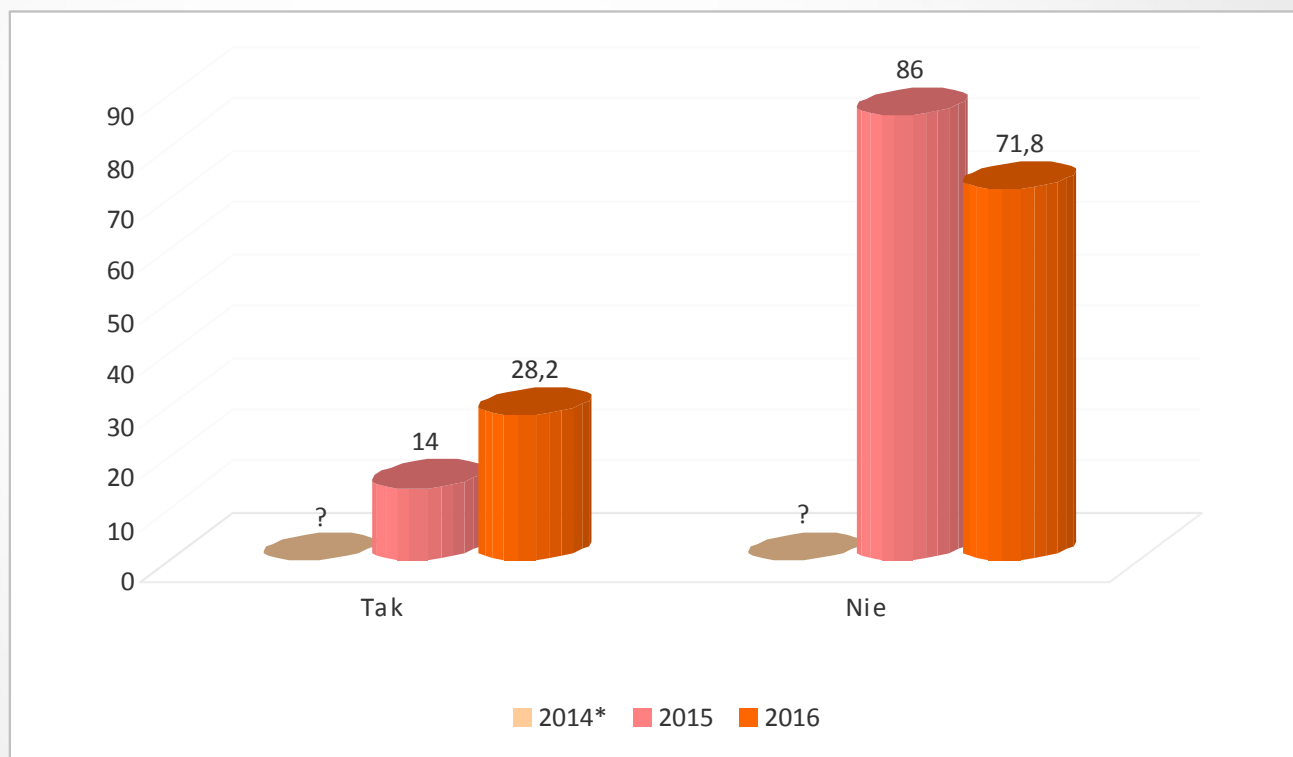
- Niezmiennie na wysokim poziomie utrzymuje się deklaracja mieszkańców o poparciu działań na rzecz poprawy jakości powietrza – w ciągu dwóch lat odsetek ten wzrósł jeszcze z 81 % do 88,6%.

DOLNOŚLASKI ALARM SMOGOWY IDZIE W GÓRĘ!

Czy słyisał/a Pan(i) o społecznej kampanii Dolnośląski Alarm Smogowy?

- W sondażu z 2014 nie pytano respondentów o znajomość kampanii społecznej Dolnośląski Alarm Smogowy. Natomiast w ciągu roku w okresie 2015–2016 odsetek kojarzących tę nazwę wzrósł z 14 % do 28,2%. (ryc. 15). I choć nadal 2/3 mieszkańców Wrocławia nie słyisał/a o tej obywatelskiej inicjatywie, to można zaobserwować rosnącą popularność akcji na rzecz lepszego powietrza.

*Brak danych za 2014 rok

Dziękuję za uwagę!

